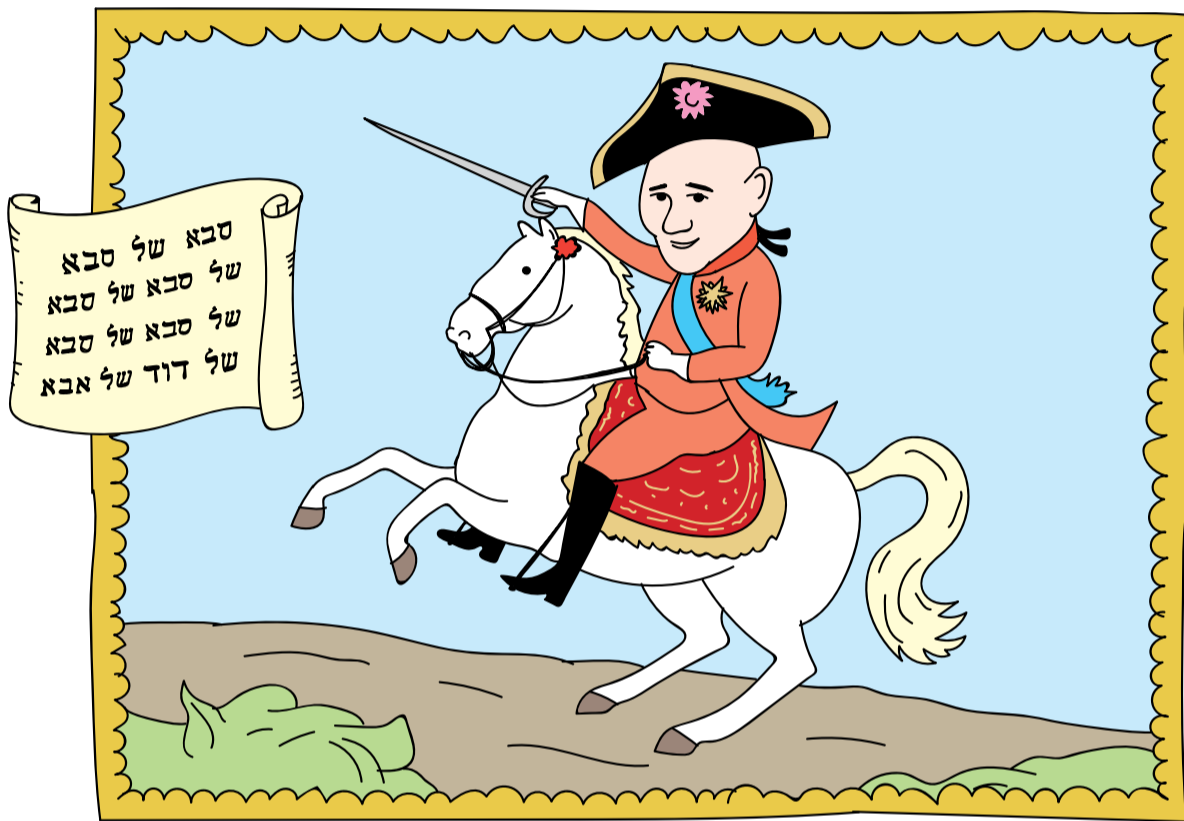

יאיר ניצני מרים גבה

עולה על העץ

עבודת השורשים באה לחזק את הקשרים בין הילד למשפחתו, ולכן הכנתה מוטלת בעיקר על בני המשפחה האחרים

איור: טל לוז

מכולת של שמות, חשבתי שהגיע הזמן לברוק ולציין מה כל אחד מהם באמת תרם לחיינו ולאנושות. האם הוא היה חבר כנסת, הקים בית כנסת או שהיה סתם כובסת? האם היה מורה, כורה או שהקפיד על צירה? האם גידל חיטה, עיזים או מריחואנה? או שהיה סתם רכלן, בטלן וקמצן? האם המיר את דתו וגר בהודו? האם היה נאה או מכוער? טוב לב או רשע מרושע? את הכל ילמד אותנו העץ. למשל, ליד שמו של בן משפחה שעזב את הארץ יופיע דגל המדינה אליה נטש. מי שהיה מהמר או קלפן יקבל אייקון של תלתן שחור, ומי שגמר את חייו כמיליאן יקבל אייקון של דולר על כל מיליון בבנק. אלא אם הוא היה קמצן שלא עזר בשקל למשפחה וגם הוריש הכל למאהבת, ואז יופיע ליד שמו דגל של סקוטלנד או אייקון של חזייה.

זוגות שהתגרשו או אחים שהסתכסכו לא יחברו בענף אלא בקוק, מי שבגר יקבל מכיפה קטנה, ולנבגר יוצמחו קרניים. שמו של מי שבילה בכלא יופיע מאחורי סורג. מתחת לכל שם יופיע ציון משוקלל, וכך נוכל לדעת האם מדובר ברוד חמישה כרז כבים או באחיין נקניק של כוכב אחר. בינתיים הרעיון הוא תיאורטי בלבד, ומותנה בשמירת סודיות מוחלטת מצד הילדה והמורה. אין להראות את העבודה לאף בן משפחה, לוויקיליקס או לנשיא ארה"ב, כי אם היא איכשהו תדלוף למישהו מהמשפחה, צפויה כאן תקרית דיפלומטית שתשים בכיס את הדלפת הסודות של טראמפ. ●

yairn@israelhayom.co.il

גם יודעת להעלים אנשים שלא נראים טוב בעץ המשפחתי, ושהסיבה שרוד של סבתא לא הוזכר בפורומים משפחתיים בחמישים השנים האחרונות, היתה שבמקום להתיישב בג"דרה, הוא עלה על מטוס לקנדה. פתאום נזרקים על ידי הסבא משפטים כמו "טוב, הוא תמיד היה גנב", ו"בכלל לא מגיע לו להיכנס לעבודה הזאת". פתאום צריך לגלות לילדה שלסבתא היה עוד אחיין, רק שהוא התנצר ונמצא מת בבית בושת בתאלנדה, אזוק למיטה עם גרב בפה (לא באמת).

אחת המשימות הקשות בעבודת הקודמות היתה לייצר את עץ השורשים המשפחתי עם כל הקישורים למאתיים שנה אחורה. המשפחה גדולה, הצד הדתי מני פיק ילדים בקצב מסחרר, ולמרות שיצרנו דפים מתקפלים, העץ עדיין לא נכנס באופן אלגנטי.

בנוסף, עצים מהסוג הזה מב-ליטים מקרי עבר של נישואים בתוך המשפחה, דבר שעשוי ליי-

צור מבוכה לדורות. כדי להקל, מצאתי תוכנה שמכינה עצים כאלה לפי הנתונים שמזינים לתוכה, רק שהיא לא כוללת פתרון ויזואלי לסיטואציות ערכניות כמו זוגות שהתגרשו, נישואים חד מיניים וילדים מחוץ לנישואים. מכיוון שמשפחתנו כבר לא גרה על עץ או מגדלת עצי זית, אפשר אולי להמיר את העץ בתמונת שורשים, או בגלובוס.

בשלב מסוים חשתי לא בנוח מול בתי עם ייפוי המציאות שעשיתי. בעידן שבו הכל בחוץ וכפייסבוק, וכי שאני מנסה לחנך אותה ליושר וכנות, גם עבודת השורשים צריכה להיות אמיתית ומודרנית. לכן, במקום רשימת

זו לנו הפעם השלישית שאנחנו מתבקשים על ידי בית הספר להכין עבודת שורשים. היום אנחנו כבר מנוסים יותר ומכירים את הפרוצדורה, שלא לדבר על כך שהיינו חכמים מספיק לשמור את המידע החשוב על המי-חשב, למען עתיד ילדינו והשקט הנפשי שלנו, שיתאפשר בזכות הקופי-פייסט הקדוש זכותו וצדקתו יעמדו לנו.

כפי שאולי שמתם לב, ציינתי מפורשות שאנו מתבקשים להכין עבודת שורשים, וכדאי להבהיר שלמרות המראה הצעיר והגוף הנערי שלי, סיימתי את בית הספר ממש מזמן. עבודת השורשים באה לחזק את הקשרים בין הילד למשפחתו, ולכן כנראה מוטלת הכנתה בעיקר על בני המי-שפחה האחרים. לילדה השלישית, כמו לאחיותיה לפנייה, יש עניין מצומצם בנושא, ומבחינתה ההורים הם שאמורים להזיע על שרטוט העץ המשפחתי בזמן שהיא מתייחדת בחדרה עם השורשים המסועפים של משפחת קרדישאן.

תפקידם של ההורים בסיפור מורכב במיוחד. מצד אחד, הם יודעים כמה חשוב שהילדה תדע להתמודד עם משימות ללא עזרתם. מצד שני הם רוצים בטובה, חשוב להם שתקבל ציון טוב, תכיר את המשפחה שלה, ובעיקר תנצח את המשפחות של הילדים האחרים בכיתה בתחרות הסמויה למי יש שורשים יותר מכובדים, מלומדים ובעלי זכויות בארץ הזאת.

ההורים הם גם אלה שעבודת השורשים מלמדת אותם הכי הרבה על עצמם ועל משפחתם. אני, למשל, גיליתי עד כמה תחרותית היא הגברת הראשונה, ושבינה לבני משפחה מאבק סמוי ואכזר בשאלה איזו משפחה תצא יותר טוב בעבודה של הילדה. כמה מקום יוקרש לכל משפחה, על מי ייכתבו מילים חמות יותר, ומי יזכה ליותר תמונות (ובאיזה גודל).

מכיוון שמלאכות העיצוב, האיסוף וההגה נפלו בחלקי, קיבלתי גישה לעבודה, כולל אפשרות לבקר ולשפר ולתקן קצת את העוול שהרגשתי שנעשה לי ולמשפחתי בעבודות של שתי הבנות הגדולות. הפעם, במלחמת האזרחים מול הצד של רעייתי, הבנתי שכל האמצעים כשרים והרשימי לעצמי לשפץ את ההשכלה של עצמי, להוסיף כמה פריטים שלא היו ולא נבראו, ולהקפיד שהתמונות שלי יהיו כולן מהצד הטוב.

אלא שגם רעייתי לא נולדה אתמול, גם היא התגנבה בלילה למחשב, ובזמן שיגתי שינתה טקסטים ותמונות, החליפה סבתא בסבתא, החליקה קמטים ושיפרה עמדות לבני משפחתה. בין היתר היא הוסיפה ל"צד שלה" סלבריטי טיו וספורטאים מצטיינים (רוד רחוק הצטיין בדוק) והוספת תארי דוקטור לאנשים שבקושי סיימו בגרות והדוקטור היחיד שהכירו היה דוקטור פישה.

גיליתי גם שבדורות הקודמים היו לכל אדם שלוש תמונות, שצולמו על ידי צלם באירועים מיוחדים וזהו. לא כמו התמונות שנאגרות אצלי בטלפונים, בכוננים ובענפים, שמספרן גדול מזה של ארכיון האחים פראג' עוד לפני הסכסוך. הבעיה היא שבגלל שעוד לא נמצא הזמן לאחזק, לסדר ולמייין את כל המסה הזאת - כשאתה מחפש תמונה של בן דוד של אחות של רעייתך, אין לך שום דרך למצוא אותה אלא לעבור על אלפי תמונות, לבקש מהמי-שפחה הנודניקית שלו שתשלח, או להתפלל שהג"ל יופיע בתמונות מאחת הבנות מצוות של הבנות. סבתא שלו אמנם הצטלמה פעם אחת בחייה, במדים של הצבא הרומני, אבל התמונה הזו מככבת בכל אלבום משפחתי.

עבודת שורשים היא הכנה לחיים האמיתיים. במסגרת העבודה, הילדה למדה שהאמת היא עניין יחסי, שהמשפחה